

HOGER INSTITUUT VOOR
ACCOUNTANCY &
FISCALITEIT

1^e jaargang - Nummer 4 - Driemaandelijks -
juni-juli-augustus 2008
Afgiftekantoor: 9000 GENT X - P708235

H I A F

n i e u w s b r i e f

Verhaalbaarheid erelonen en kosten van
advocaat: bakermat voor klassenjustitie

Het nieuwe BTW-statuuat van de openbare
besturen: aanpassingstijd tot 31/12/2008

Nieuwe voorwaarde van loonmassa in artikel
60bis Wetboek van Successierechten

De selectie van waardecreërende
investerings: theorie versus praktijk

Programma-overzicht
juni 2008

4

Hoger Instituut voor Accountancy & Fiscaliteit
Kuiperskaai 55/E
9000 Gent
www.hiaf.be
V.U.: Erik De Lembre

Inhoudstafel

Woord vooraf	3
Verhaalbaarheid erelonen en kosten van advocaat: bakermat voor klassenjustitie?	4
Het nieuwe BTW-statuut van de openbare besturen: aanpassingstijd tot 31/12/2008	11
Nieuwe voorwaarde van loonmassa in artikel 60bis Wetboek van Successierechten	13
De selectie van waardecreërende investeringen: theorie versus praktijk	14
Programma-overzicht	16
Samenwerken en samen rekenen in de supply chain	17
De rol van de maatschap in het kader van successieplanning	17
Update registratierechten - successierechten	18
Het nieuw BTW statuut voor openbare besturen	19
Fiscaliteit: stand van zaken	19
Programma-overzicht september - oktober - november - december 2008	20
Uitnodiging openingsseminarie	21
Inschrijving	22

W o o r d v o o r a f

Dat financiële rapportering onderhevig is aan vele invloeden is u zeker bekend. Graag zetten we enkele recente en toekomstige wijzigingen voor u op een rij.

We hebben het vroeger in dit tijdschrift reeds gehad over het EU-initiatief tot vereenvoudiging van de boekhoudkundige verplichtingen voor ondernemingen, meer bepaald de maatregel die zou zorgen dat het aantal openbaar te maken jaarrekeningen in België zou dalen van 313.000 tot 1.915.

Welnu, op 11 maart 2008 besliste de Europese Commissie tot het terugtrekken van dit vergaande vereenvoudigingsbesluit.

Het intense verzet van Frankrijk, België, Spanje, Italië, en enkele voormalig Oost-Europese landen heeft daartoe geleid.

Het zal u zeker niet ontgaan zijn, maar sinds 17 maart 2008 moeten de VZW's hun jaarrekening neerleggen in de vorm van een gestructureerd databestand (XBRL). In het KB van 27 maart 2008 worden de kleine veranderingen aan de volledige en verkorte schema's vastgelegd. Daardoor is de moderniseringspolitiek van de Balanscentrale inzake de neerlegging van jaarrekeningen - reeds een feit voor alle ondernemingen - doorgetrokken naar de jaarrekeningen van VZW's.

Op 1 december 2008 wordt de vereenvoudigde sociale balans van toepassing.

Voor het volledige schema betekent dit dat de sociale balans slechts drie secties meer telt i.p.v. de gekende vijf, namelijk:

- **Staat I.** Overzicht van alle werknemers die in het personeelsregister van de onderneming zijn ingeschreven. De gekende te verstrekken gegevens inzake gepresteerde uren, aantal gesloten overeenkomsten, aantal vervangingsovereenkomsten, toegekende voordelen boven loon, uitzendkrachten en ter beschikking gestelde personen blijven. Alle informatie wordt gegeven naar geslacht, beroepscategorie maar nu ook volgens het studieniveau van de werknemers.
- **Staat II.** De gegevens betreffende personeelsbewegingen dient er niet langer meer een opsplitsing te gebeuren volgens geslacht en het studieniveau van de werknemers.
- **Staat III.** Vervangt de huidige bestaande staten III, IV en V en brengt alle gegevens samen met betrekking tot de opleidingsactiviteiten gevolgd door de werknemers, waarvan de kost geheel of gedeeltelijk ten laste van de werkgever is.

Ook het verkort schema verandert van vijf naar drie staten en op dezelfde manier als voor het volledig schema.

De balanscentrale van de NBB zal zorgen dat de XBRL-protocollen tijdig aangepast worden.

Em. Prof. dr. Erik De Lembre

Verhaalbaarheid erelonen en kosten van advocaat: bakermat voor klassenjustitie?

1. Inleiding en situering

Het jaar 2007 zal voor ons land niet enkel de geschiedenis ingaan als het jaar van de langste regeringsvorming, maar ook als het jaar waarin door de wetgever grensverleggende initiatieven zijn genomen.

Door de nieuwe echtscheidingswet van 27 april 2007, van kracht vanaf 1 september 2007, wordt definitief het schuldaspect als echtscheidingsgrond geschrapt, hetgeen de meest verregaande hervorming is van het echtscheidingsrecht sedert het bestaan van het Burgerlijk Wetboek (1804). Ook de aanpassingen in het afstammingsrecht, van kracht vanaf 1 juli 2007, met onder meer de mogelijkheid van de biologische vader om een vaststelling van vaderschap te bekomen tegen de wettelijke vader, is een tot voor kort onvoorstelbare wending in het afstammingsrecht. Deze wetten hebben zowel in de juridische vakliteratuur als in de algemene pers aanzienlijke aandacht gekregen.

In 2007 werden ook twee wetten van kracht die in de algemene pers ten onrechte minder aandacht hebben gekregen, doch waarvan de maatschappelijke én economische impact voor de komende jaren moeilijk kan worden overschat, m.n. de Wet van 26 april 2007 met het oog op het bestrijden van de gerechtelijke achterstand, van kracht vanaf 1 september 2007 en de Wet van 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en kosten verbonden aan de bijstand van een advocaat (B.S. 31.05.07) en het uitvoeringsbesluit van 26 oktober 2007 (B.S. 9.11.07), van kracht vanaf 1 januari 2008.

De wet ter bestrijding van de gerechtelijke achterstand hervormt fundamenteel de regels voor het in staat stellen van gerechtelijke procedures na de inleiding voor de rechtbank. De hervorming van enkele technische procedureregels komt er in hoofdzaak op neer dat wanneer geschillen worden ingeleid voor een rechtbank en er door de advocaten dient te worden geconcludeerd, meteen een kalender door de rechtbank wordt opgesteld die de termijnen om conclusies neer te leggen dwingend regelt, terwijl in dezelfde beschikking ook reeds een datum wordt bepaald waarop de zaak voor de rechtbank zal worden behandeld. Hierdoor zal in elk geval worden vermeden dat ingeleide zaken gedurende een lange periode blijven stilliggen. Een dergelijke kalenderbepaling zal in principe de ondernemingen een betere mogelijkheid geven om een meer correcte provisie aan te leggen met betrekking tot de risico's van het geschil. Of deze wet haar finaliteit, m.n. het verminderen van de gerechtelijke achterstand, zal halen, zal evenwel afhangen van de praktische toepassing door de rechtbanken.

De wet van 21 april 2007 m.b.t. de verhaalbaarheid van erelonen en kosten van advocaten, en het uitvoeringsbesluit van 26 oktober 2007 heeft een andere finaliteit, m.n. de kosten van de bijstand van een advocaat voor een gerechtelijke procedure, ten laste te leggen van de in het ongelijk gestelde partij. Deze wet is van toepassing op alle zaken welke vanaf 1 januari 2008 ingeleid worden of op dat moment nog hangende zijn.

Tot voor deze wet bekwam de winnende partij lastens de verliezende partij slechts een zeer beperkte – eerder symbolische – vergoeding, met name voor 'de sommen die invorderbare kosten zijn wegens het verrichten van bepaalde materiële akten'. Deze invorderbare kosten dekken in de verste verte niet alle kosten waartoe de verdediging van de belangen voor de rechtbank door een advocaat kan leiden.

Sedert een twintigtal jaar werd deze zeer beperkte forfaitaire (rechtsplegings)vergoeding zowel door de advocaten als door de rechtzoekende als onvoldoende en zelfs onrechtvaardig beschouwd. Een rechtzoekende die in een juridisch geschil in het gelijk wordt gesteld, wordt immers in zijn rechten bevestigd en voelt het als onbillijk aan dat hij hiervoor een aanzienlijke som aan zijn advocaat dient te betalen zonder enige recuperatiemogelijkheid ten aanzien van de verliezende partij.

Het feit dat de persoon die, omdat hij beroep doet op rechtscolleges of zich voor rechtscolleges verdedigt, gelijk krijgt en daarom alle lasten van het proces moet dragen, is inderdaad moeilijk te verzoenen met het huidige streven naar billijkheid en besef van de aansprakelijkheden. Dergelijke ongelijkheid is nog minder aanvaardbaar wanneer de inzet van een proces niet louter materieel is.

Vooraf ook onder invloed van de regelingen in de ons omringende landen (Nederland, Frankrijk en Duitsland), werden de afgelopen jaren diverse parlementaire initiatieven genomen om het beginsel van de verhaalbaarheid van de advocatenkosten, in het Gerechtelijk Wetboek in te voegen.

Ook vanuit de rechtspraak van het Hof van Cassatie werd een aanzet gegeven om de kosten van bijstand van de advocaat van de winnende partij ten laste te leggen van de verliezende partij.

Ons hoogste Hof oordeelde in 2004 (contractuele aansprakelijkheid) en in 2006 (buitencontractuele aansprakelijkheid) dat het honorarium en de kosten van een advocaat of van een technisch raadsman die de benadeelde van een contractuele fout heeft betaald, een vergoedbaar element van zijn schade kunnen vormen, in zoverre zij dat noodzakelijk karakter vertonen (Cass., 2 september 2004, NjW, 2004,1320; Cass., 16 november 2006, R.W., 2006-2007, 1128).

Deze cassatierechtspraak bracht een ommekeer teweeg in het denken over de verhaalbaarheid van de advocatenkosten en werd in de niet-juridische pers als een verworven recht voorgesteld.

Nochtans bleken de gewone rechtbanken en hoven deze cassatierechtspraak in de praktijk nauwelijks of niet te volgen, en beperkte de rechtspraak zich op enkele uitzonderingen na zich tot het toekennen van de in de wet voorziene lage rechtsplegingsvergoeding.

Zowel magistratuur als advocatuur waren het erover een dat een spoedig wetgevend initiatief zich opdrong. De wet van 21 april 2007 en het uitvoeringsbesluit van 27 oktober 2007 maken aldus een einde aan de rechtsonzekerheid die was ontstaan en leggen vanaf 1 januari 2008 de basis voor een forfaitaire verhaalbaarheid van advocatenkosten en honoraria op de verliezende partij.

2. Toepassingsgebied

In burgerlijke zaken is de nieuwe regeling van de verhaalbaarheid van toepassing op alle gerechtelijke procedures, derhalve in alle burgerlijke, handels- en sociale zaken, met uitzondering evenwel van procedures voor het Hof van Cassatie en administratieve procedures.

In strafzaken geldt de verhaalbaarheid slechts in beperkte mate, met name wanneer de beklaagde of diegene die voor het misdrijf burgerrechtelijk aansprakelijk wordt gesteld, wordt veroordeeld tot een vergoeding aan de benadeelde die zich burgerlijke partij heeft gesteld.

Indien de beklaagde wordt vrijgesproken, kan de beklaagde in principe geen beroep doen op de verhaalbaarheid lastens de burgerlijke partij die in het ongelijk wordt gesteld, althans –zoals meestal het geval is– het Openbaar Ministerie de strafvordering heeft ingesteld.

3. De nieuwe regeling

De nieuwe regeling wordt opgenomen in art. 1022 van het Gerechtelijk Wetboek:

“De rechtsplegingsvergoeding is een forfaitaire tegemoetkoming in de kosten en erelonen van de advocaat van de in het gelijk gestelde partij. Na het advies te hebben ingewonnen van de Orde van Vlaamse Balies en van de Ordre des barreaux francophones et germanophone, stelt de Koning, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad de basis-, minimum- en maximumbedragen vast van de rechtsplegingsvergoeding, onder meer in functie van de aard van de zaak en van de belangrijkheid van het geschil.

Op verzoek van een van de partijen en op een met bijzondere redenen omklede beslissing, kan de rechter ofwel de vergoeding verminderen, ofwel die verhogen, zonder de door de Koning bepaalde maximum- en minimumbedragen te overschrijden. Bij zijn beoordeling houdt de rechter rekening met:

- de financiële draagkracht van de verliezende partij, om het bedrag van de vergoeding te verminderen;
- de complexiteit van de zaak;
- de contractueel bepaalde vergoedingen voor de in het gelijk gestelde partij;
- het kennelijk onredelijk karakter van de situatie.

Indien de in het ongelijk gestelde partij van de tweedelijns juridische bijstand geniet, wordt de rechtsplegingsvergoeding vastgelegd op het door de Koning vastgestelde minimum, tenzij in geval van een kennelijk onredelijke situatie. De rechter motiveert in het bijzonder zijn beslissing op dat punt. Wanneer meerdere partijen de rechtsplegingsvergoeding ten laste van dezelfde in het ongelijk gestelde partij genieten, draagt het bedrag ervan maximum het dubbel van de maximale rechtsplegingsvergoeding waarop de begunstigde die gerechtigd is om de hoogste vergoeding te eisen aanspraak kan maken. Ze wordt door de rechter tussen de partijen verdeeld.

Geen partij kan boven het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding worden aangesproken tot betaling van een vergoeding voor de tussenkomst van de advocaat van een andere partij”.

a) een forfaitaire tegemoetkoming

In tegenstelling tot hetgeen de naam van de wet ‘verhaalbaarheid van erelonen en kosten verbonden aan de bijstand van een advocaat’ zou kunnen doen vermoeden, bekomt de in het gelijk gestelde partij geen recuperatie van de werkelijke advocatenkosten en erelonen, doch een forfaitaire vergoeding waarvan het (basis)bedrag wordt bepaald door de waarde van het geschil. Of de werkelijke kosten- en ereloonstaat van de advocaat nu hoger of lager ligt, speelt hierbij geen enkele rol.

In wezen komt de nieuwe regeling derhalve neer op een aanzienlijke verhoging van de vroeger bestaande rechtsplegingsvergoedingen.

Het lijkt erop dat de Wetgever -wellicht terecht- heeft willen vermijden dat de hoogte van de vergoedingen zou worden bepaald door de door de advocaten gehanteerde tarieven, die van advocaat tot advocaat sterk verschillen. Indien voor de verhaalbaarheid van de werkelijke advocatenkosten zou zijn geopteerd, zou dit in elk proces aanleiding hebben gegeven tot een proces binnen het proces omtrent deze kosten en honoraria, hetgeen diende te worden vermeden.

Als oplossing voor dit probleem werd aanvankelijk een wettelijke tarifiering van de advocatenkosten en honoraria voorgesteld, doch dit idee werd onder meer na fel verzet van de Balie (voorlopig?) verlaten.

b) ten gunste van de in het gelijk gestelde partij

De vergoeding komt toe aan de in het gelijk gestelde partij en derhalve niet aan zijn advocaat.

Indien deze vergoeding hoger ligt dan de kosten- en ereloonstaat van de advocaat, dient het saldo door de advocaat aan zijn cliënt ter beschikking te worden gesteld.

c) enkel indien de winnende partij wordt bijgestaan door een advocaat

De rechter kan slechts de tegemoetkoming toestaan indien de winnende partij in de procedure werd vertegenwoordigd door een advocaat.

Dit betekent dat een partij die zichzelf verdedigt zonder advocaat of zich laat bijstaan en vertegenwoordigen door een vakbondsafgevaardigde (hetgeen o.m. mogelijk is voor werknemers voor de arbeidsrechtbank in sociale zaken) , nooit aanspraak zal kunnen maken op de rechtsplegingsvergoeding.

Ook in fiscale geschillen zal de Belgische Staat geen aanspraak kunnen maken op deze vergoeding, althans indien zij zich voor de rechtbank laat vertegenwoordigen door een fiscale ambtenaar.

d) uitsluiting van andere vergoedingen voor bijstand van een advocaat.

Door de nieuwe wet wordt definitief een einde gesteld aan de o.m. ingevolge de hoger geciteerde cassatierechtspraak van 2004 en 2007 gecreëerde mogelijkheid om de werkelijke kosten en erelonen van de advocaat lastens de in het ongelijk gestelde partij te kunnen recupereren. Een dergelijke vordering op grond van de contractuele of buitencontractuele fout van de in het ongelijk gestelde partij is dus niet meer mogelijk.

e) geen uitsluiting van vergoedingen voor bijstand van een niet-advocaat.

De nieuwe wet heeft enkel betrekking op de verhaalbaarheid van kosten voor bijstand van een advocaat. De volledige verhaalbaarheid (naast en volkomen onafhankelijk van de forfaitaire verhaalbaarheid van de advocatenkosten) blijft dus behouden voor de andere verdedigingskosten zoals de bijstand van een accountant, boekhouder of bedrijfsrevisor of een technisch deskundige.

Of de gewone rechtbanken de verhaalbaarheid van deze kosten conform de geciteerde cassatierechtspraak van 2004 en 2007 zullen toekennen, blijft evenwel een open vraag, nu toch moet worden vastgesteld dat de meeste rechtbanken in het verleden weigerachtig bleven om de verhaalbaarheid van deze kosten toe te kennen.

f) de bedragen

In het Koninklijk van 26 oktober 2007 worden de bedragen van de rechtsplegingsvergoeding bepaald volgens de waarde van de zaak.

Voor alle rechtbanken en hoven, exclusief de arbeidsrechtbanken en arbeidshoven, gelden volgende vergoedingen:

Vordering	Basisbedrag	Minimumbedrag	Maximumbedrag
niet in geld waardeerbaar	1.200 €	75 €	10.000 €
tot 250 €	150 €	75 €	300 €
van 250,01 - 750 €	200 €	125 €	500 €
750,01 - 2.500 €	400 €	200 €	1000 €
2.500,01 - 5.000 €	650 €	375 €	1.500 €
5.000,01 - 10.000 €	900 €	500 €	2.000 €
10.000,01 - 20.000 €	1.100 €	625 €	2.500 €
20.000,01 - 40.000 €	2.000 €	1.000 €	4.000 €
40.000,01 - 60.000 €	2.500 €	1.000 €	5.000 €
60.000,01 - 100.000 €	3.000 €	1.000 €	6.000 €
100.000,01 - 250.000 €	5.000 €	1.000 €	10.000 €
250.000,01 - 500.000 €	7.000 €	1.000 €	14.000 €
500.000,01 - 1.000.000 €	10.000 €	1.000 €	20.000 €
boven 1.000.000,01 €	15.000 €	1.000 €	30.000 €

Voor de arbeidsrechtbanken gelden lagere vergoedingen:

Vordering	Basisbedrag	Minimumbedrag	Maximumbedrag
niet in gek. waardebaar	109,32 €	89,32 €	129,32 €
tot 250 €	36,46 €	26,46 €	46,46 €
van 250,01 - 520 €	72,86 €	57,86 €	87,86 €
Van 520 - 2.500 €	109,32 €	89,32 €	129,32 €
Boven 2.500 €	218,64 €	188,64 €	248,64 €

Voor de arbeidshoven gelden volgende vergoedingen:

Vordering	Basisbedrag	Minimumbedrag	Maximumbedrag
niet in gek. waardebaar	145,78 €	120,78 €	160,78 €
tot 250 €	48,61 €	38,61 €	58,61 €
van 250,01 - 520 €	97,17 €	82,17 €	112,17 €
520- 2.500 €	145,78 €	120,78 €	160,78 €
Boven 2.500 €	291,50 €	251,50 €	321,50 €

De rechter kent in principe de basisvergoeding toe aan de winnende partij. Indien partijen in het gelijk worden gesteld, kan de in het ongelijk gestelde partij worden veroordeeld tot maximaal het dubbele van de maximale rechtsplegingsvergoeding, die dan over de verschillende in het gelijk gestelde partijen wordt verdeeld. Enkel indien minstens één partij vraagt dat van de basisvergoeding zou worden afgeweken, kan de rechter een hogere of lagere vergoeding toekennen binnen een minimum en een maximumgrens.

De wet voorziet vier limitatieve gronden volgens dewelke de rechter gemotiveerd kan afwijken van het basisbedrag:

- de financiële draagkracht van de verliezende partij, doch enkel om het bedrag van de vergoeding te verminderen;
- de complexiteit van de zaak;
- de contractueel bepaalde vergoedingen voor de in het gelijk gestelde partij;
- het kennelijk onredelijk karakter van de situatie.

De financiële draagkracht van de verliezende partij

De financiële draagkracht van de verliezende partij kan enkel aanleiding geven tot een vermindering van het basisbedrag en nooit tot een afwijking in meer.

De financiële draagkracht van de winnende partij kan nooit in aanmerking worden genomen voor enige afwijking van het basisbedrag.

De wetgever heeft willen rekening houden met manifest onrechtvaardige gevolgen voor personen die zich in een moeilijke financiële situatie bevinden.

De complexiteit van de zaak.

Feitelijk en/of juridisch complexe zaken geven aanleiding tot een hogere kosten- en ereloonstaat van de advocaat, terwijl eenvoudige procedures, zoals bijvoorbeeld invordering van niet-geprotesteerde facturen of verstekprocedures, een lagere advocatenrekening met zich meebrengen.

Het is dan ook logisch dat in functie van de complexiteit van de zaak kan worden afgeweken van de basisbedragen.

De contractueel bepaalde vergoedingen

In contracten en algemene (factuur)voorwaarden worden vaak schadeclausules opgenomen, waarin wordt bepaald dat het niet of gebrekkig uitvoeren van het contract aanleiding geeft tot een conventioneel bepaalde schadevergoeding. Met deze schadevergoedingen kunnen geheel of gedeeltelijk de kosten en honoraria van een advocaat worden gedekt.

Wanneer de rechter dergelijke conventionele schadevergoeding toekent, kan hij hiermee rekening houden om een vermindering van het basisbedrag te motiveren.

Het kennelijk onredelijk karakter van de situatie

Dit criterium is zeer vaag en laat een ruime appreciatie door de rechter toe.

Het valt dan ook af te wachten hoe de rechtspraak dit criterium zal toepassen.

4. Enkele kritische bedenkingen

Het kan bezwaarlijk worden ontkend dat een snel wetgevend initiatief zich opdrong om een einde te stellen aan de rechtsonzekerheid die na de cassatiearresten van 2004 en 2007 was ontstaan m.b.t. de verhaalbaarheid van kosten en honoraria van de advocaat. Daarenboven werd het maatschappelijk steeds minder aanvaard dat een burger of onderneming die een beroep dient te doen op de rechtbank om zijn juridisch gelijk te halen en zijn rechten in een uitvoerbaar vonnis te laten bekrachtigen, zelf volledig moet instaan voor de hiermee gepaard gaande vaak aanzienlijke advocatenkosten. Deze niet-recupereerbare kosten van de in het gelijk gestelde partij vormden steeds meer een hinderpaal voor de toegang tot het gerecht, doordat burgers en ondernemingen steeds meer afzagen om via een gerechtelijke procedure hun rechten te bekomen. Hierdoor kwam tot op zekere hoogte de rechtstaat in het gedrang.

De nieuwe wet vermindert op het eerste gezicht deze hinderpaal tot de toegang tot het gerecht.

Nochtans moet de vraag worden gesteld of deze wet geen nieuwe drempels tot het gerecht met zich zal meebrengen.

Het staat vast dat het financiële risico van een gerechtelijke procedure aanzienlijk is toegenomen.

In geval een procespartij als eiser of verweerder in het ongelijk wordt gesteld, zal deze partij niet enkel moeten instaan voor de eigenlijke gerechtskosten zoals dagvaardingskosten, rolrecht en eventuele registratierechten, maar tevens voor de (forfaitair bepaalde advocatenkosten van de winnende partij, naast uiteraard de eigen advocatenkosten.

Louter illustratief:

Een man neemt van een echtpaar dat in een echtscheidingsprocedure verwickeld is, een handelszaak over voor € 130.000; na de overname stelt hij fouten in de boekhouding vast, terwijl de klantenlisting grotendeels fictief blijkt te zijn; de overnemer vordert voor de rechtbank van koophandel de ontbinding van de overnameovereenkomst met terugbetaling van de overnamesom en een schadevergoeding van € 20.000; de overlaters worden elk vertegenwoordigd door een eigen advocaat.

Alvorens de overnemer een procedure opstart dient hij zich ervan te vergewissen van zijn risico in geval van verlies van het proces:

- dagvaardingskosten, expertisekosten: bv. € 7.500
- kosten eigen advocaat: bv. € 7.500
- kosten verhaalbaarheid – rechtsplegingsvergoeding maximum € 20.000 (2 x € 10.000)
- totaal: € 35.000

De kans dat een rechtzoekende op voorhand afziet van het opstarten van een procedure wegens het financiële risico, is derhalve aanzienlijk.

De toekomst zal uitwijzen of de door de nieuwe wet ontstane financiële drempel niet groter zal zijn dan de financiële drempel die de wetgever beoogde weg te nemen. Veel rechtspractici zijn het er evenwel nu reeds over eens dat het financiële risico voor de burgers en ondernemingen om hun miskende rechten door

de rechtbank te laten bekrachtigen, dermate zijn toegenomen dat het fundamenteel recht tot toegang tot justitie – en hierdoor de rechtstaat- in het gedrang dreigt te komen.

Als gevolg van de nieuwe wet zal ongetwijfeld het aantal processen dalen, waardoor de gerechtelijke achterstand zal afnemen. Op zich is dit uiteraard een goede zaak. Nochtans is dit een eerder pervers gevolg van een wet die niet deze finaliteit heeft.

De Wet van 26 april 2007 met het oog op het bestrijden van de gerechtelijke achterstand hervormt sterk regeling om het procesverloop te versnellen met het oog op het verminderen van de gerechtelijke achterstand. Bij zowel magistratuur als advocatuur wordt getwijfeld aan de effectiviteit van deze wet.

Het is mijn persoonlijke overtuiging dat de wet op de verhaalbaarheid van honoraria en kosten een grotere impact zal hebben op het verminderen van de gerechtelijke achterstand dan de Wet van 26 april 2007 met het oog op het bestrijden van de gerechtelijke achterstand die hiervoor bedoeld is.

Zal deze wet m.b.t. de verhaalbaarheid de bakermat vormen voor een evolutie naar een klassenjustitie in ons land?

Als onder klassenjustitie wordt verstaan dat bij conflicten tussen rechtzoekenden, de meest vermogende partij de grootste kans heeft dat zij haar gelijk haalt (binnen of buiten de rechtbank), is het risico reëel dat deze wet zal leiden tot een feitelijke klassenjustitie. Niet door een rechtspraak die beslissingen zou nemen die meestal in het voordeel van de meest vermogende partij uitvallen, maar doordat de modale burger en onderneming afzien van procesvoering wegens het financiële risico, terwijl dit risico voor meer vermogenden wel draagbaar is.

Een verzekerde die geconfronteerd wordt met een weigering tot tussenkomst van zijn verzekeringsmaatschappij, zal meer dan in het verleden terughoudend zijn om zijn rechten voor de rechtbank te pogen te realiseren en zal minstens meer bereid zijn om een minder gunstig regelingsvoorstel van zijn verzekeraar te aanvaarden.

De door de wetgever ingebouwde appreciatiebevoegdheid om het basisbedrag te verminderen op basis van de financiële draagkracht, is slechts een mogelijkheid die ten goede kan komen van minvermogenden 'personen die zich in moeilijke financiële situaties bevinden' doch kan niet worden uitgebreid tot de modale burger of onderneming.

Tenslotte moet worden opgemerkt dat door de nieuwe wet, het belang van de adviserende taak, voor de advocaat en in het verlengde de boekhouder, accountant en bedrijfsrevisor, aanmerkelijk is toegenomen. Niet alleen zullen de cliënten behoorlijk moeten worden geïnformeerd over de draagwijdte van deze wet, doch zal de cliënt meer dan ooit tevoren een concrete inschatting vragen van de slaagkansen van een procedure. Een dergelijke voorafgaandelijke inschatting is evenwel vaak zeer moeilijk, zo niet onmogelijk. In elk geval zal meer moeten worden gestreefd naar een oplossing van geschillen buiten de rechtbank, bijvoorbeeld door onderhandeling en bemiddeling. Wellicht ligt hier de grootse uitdaging voor de juridische of semi-juridische adviseurs, waaronder in de eerste plaats de advocaten doch ook de accountants en bedrijfsrevisoren.

Geert Grootaert, lector Recht Arteveldehogeschool en advocaat

Het nieuwe BTW-statuut van de openbare besturen: aanpassingstijd tot 31/12/2008

Meer info
in het seminarie 07/53
op 5 juni 2008

De nieuwe BTW-regeling voor de openbare besturen dient geplaatst te worden binnen een ruime evolverende context waarin "marktwerking" en "vraaggericht werken" niet langer theoretische begrippen zijn die exclusief tot het domein van de winstgerichte ondernemingen behoren. De openbare sector opereert vandaag meer en meer in een concurrerende omgeving waarbinnen klantgerichtheid, competitiviteit, kwaliteit en efficiëntie belangrijk worden.

De not for profit sector kan niet meer louter functioneren door subsidies of andere steunmaatregelen. De for profit sector kan zich niet permitteren om een onetisch gedrag of imago te hebben. Beiden treden met elkaar in concurrentie. Zij verrichten economische activiteiten.

De oorzaken van het gewijzigd BTW-statuut van de openbare besturen dient gezocht te worden in een streven naar een correcte omzetting van de BTW-richtlijn in nationaal recht rekening houdend met de rechtspraak van het Hof van Justitie en de invloed van het Arbitragehof. Daarnaast wou men een einde stellen aan de concurrentieverstoring tussen privaatrechtelijke instellingen en publiekrechtelijke instellingen. Tenslotte vreesde de Administratie dat openbare besturen zich zouden beroepen op de rechtstreekse werking van de BTW-Richtlijn om hun recht op aftrek van de voorbelasting te claimen.

Een openbaar bestuur kan de volgende handelingen verrichten :

1) handelingen die buiten de toepassingsfeer van de BTW vallen (activiteiten verricht als publieke overheid en gratis verrichte handelingen), waarvoor het niet de hoedanigheid heeft van belastingplichtige;

Voorbeeld:

- de diensten van de brandweer
- de organisatie van gratis openluchtconcerten

2) handelingen die het de hoedanigheid van BTW-belastingplichtige toekennen maar die vrijgesteld zijn door artikel 44 van het BTW-Wetboek;

Voorbeeld:

- de exploitatie van een bejaardentehuis
- de exploitatie van de gemeentelijke sporthal

3) belastbare handelingen (handelingen die leiden tot concurrentieverstoring van enige betekenis en handelingen beoogd door artikel 6, derde lid in de mate dat zij niet van onbeduidende omvang zijn).

Voorbeeld:

- de exploitatie door gemeentepersoneel van een voor iedereen toegankelijk restaurant
- het opzetten van een onroerende leasing met gebouwen van de stad

Alleen laatstgenoemde belastbare handelingen verlenen recht op aftrek van de voorbelasting.

In dit opzicht en rekening houdend met de specifieke omstandigheden waarin publiekrechtelijke lichamen handelen dienen zij het recht op aftrek uit te oefenen met inachtneming van het werkelijk gebruik (vgl. artikel 46, § 2, van het BTW-Wetboek), in voorkomend geval, in combinatie met een bijzonder verhoudingsgetal voor de niet specifiek toewijsbare kosten.

Door het recht op aftrek uit te oefenen volgens het werkelijk gebruik, hebben de door het publiekrechtelijk lichaam ontvangen subsidies geen invloed op de aftrek van de BTW geheven van de goederen en diensten toegewezen aan een bepaalde sector.

Ten aanzien van de BTW geheven van algemene kosten gemeenschappelijk aan diverse activiteitensectoren en, meer algemeen, ten aanzien van de niet specifiek toewijsbare goederen en diensten, is het aangewezen terug te vallen op één of meerdere bijzondere verhoudingsgetallen, wat ertoe kan leiden dat rekening dient te worden gehouden met de subsidies.

Dit zal echter niet het geval zijn wanneer het verhoudingsgetal is bepaald rekening houdend met objectieve criteria eigen aan de betreffende goederen en diensten, in functie van hun effectief gebruik (b.v. voor een autovoertuig, een verhoudingsgetal bepaald in functie van de gebruiksduur, voor een gebouw, een verhoudingsgetal bepaald in functie van de oppervlakte besteed aan die of die activiteit). Het bedrag van de eventueel ontvangen subsidies is hier derhalve zonder invloed.

Wanneer het daarentegen niet mogelijk is om dergelijke criteria toe te passen, dient een bijzonder verhoudingsgetal te worden berekend op analoge wijze als het algemeen verhoudingsgetal, maar waarbij het noodzakelijk kan zijn rekening te houden met de ontvangen subsidies.

Een dergelijke situatie dient vanzelfsprekend geval per geval te worden geregeld. In elk geval en teneinde rekening te houden met het feit dat de activiteiten die als publieke overheid of gratis worden verricht, niet alleen geen recht op aftrek verlenen maar bovendien geen omzetcijfer genereren dat in de noemer kan worden opgenomen, is het aangewezen om het bedrag van de subsidies specifiek bestemd voor die activiteiten op te nemen in de noemer.

Dhr. Stefan Ruyschaert, Hogeschool Gent

Nieuwe voorwaarde van loonmassa in artikel 60bis Wetboek van Successierechten

Meer info
in het seminarie 07/54
op 10 juni 2008

In haar arrest van 25 oktober 2007 heeft het Europese Hof van Justitie de tewerkstellingsvoorwaarde in het Vlaamse successiedecreet strijdig bevonden met het Europese recht. De Vlaamse wetgever heeft in haar begrotingsdecreet van 21 december 2007 (B.S. 31 december 2007) de bestreden voorwaarde van tewerkstelling in het Vlaamse Gewest vervangen door een voorwaarde van loonlasten in de Europese Economische Ruimte.

Tewerkstellingsvoorwaarde

De Vlaamse decreetgever voorziet, in art. 60bis W.Succ., in een vrijstelling van successierechten voor de vererving van activa en aandelen in familiale vennootschappen. Er dient wel te worden voldaan aan een aantal voorwaarden¹, waaronder een voorwaarde van tewerkstelling in het Vlaamse Gewest. Gedurende een periode van 3 jaar voor het overlijden, moet de vennootschap of onderneming minstens vijf fulltime werknemers tewerkstellen in het Vlaamse Gewest². Bovendien moet het aantal voltijdse personeelsleden op het ogenblik van overlijden behouden blijven gedurende een periode van 5 jaar na het overlijden.

Het Europese Hof van Justitie achtte de voorwaarde van tewerkstelling strijdig met de vrijheid van vestiging in art. 43 EG-Verdrag. Niet de tewerkstellingsvoorwaarde op zich, maar wel de vereiste van tewerkstelling in het Vlaamse Gewest was een doorn in het oog van het Hof van Justitie. Volgens het Hof creëert deze voorwaarde een indirecte discriminatie van belastingplichtigen naargelang de plaats van tewerkstelling van een bepaald aantal werknemers.

Nieuw criterium: voorwaarde van loonlasten

Bij art. 20 van het begrotingsdecreet van 21 december 2007 (B.S. 31 december 2007) werd de voorwaarde van tewerkstelling vervangen door een nieuwe voorwaarde van loonlasten (nieuw art. 60bis W.Succ.). Het nieuwe decreet eist dat het familiebedrijf gedurende de periode van 3 jaar voor het overlijden minimum 500 000 euro loonlasten uitbetaalt aan werknemers, die tewerkgesteld zijn in de Europese Economische Ruimte. Voor loonlasten die minder dan 500 000 euro bedragen is, naar analogie met de tewerkstellingsvoorwaarde, voorzien in een proportionele vrijstelling. Bovendien moet het bedrag van de uitbetaalde loonlasten in de 20 kwartalen na het overlijden minstens gelijk zijn aan vijf derden van de loonlasten, betaald in de 20 kwartalen voorafgaand aan het overlijden. Onder 'loonlasten'³ wordt verstaan: het gewone basis- of minimumloon of -salaris en alle overige voordelen in geld en in natura die de werknemer uit hoofde van zijn dienstbetrekking direct of indirect van de werkgever ontvangt, alsmede alle sociale zekerheidsbijdragen die op dit loon drukken.

De loonlasten van werknemers die huishoudelijke arbeid verrichten voor de huishouding van de werkgever of diens gezin of van een bestuurder, zaakvoerder, vereffenaar of andere persoon met een gelijkaardige functie in de vennootschap worden niet meegerekend.

De loonlasten betaald aan de erflater zelf, diens echtgenoot en zijn verwanten in de zijlijn, kunnen slechts in rekening worden gebracht ten belope van een maximumbedrag van 300.000 euro in de periode van 3 jaar voor het overlijden en 500.000 euro in de periode van 5 jaar na het overlijden.

Inwerkingtreding?

De nieuwe voorwaarde van loonlasten is retroactief in werking getreden op 1 november 2007; dit betekent dat alle nalatenschappen die zijn opengevallen na 1 november 2007 onder de nieuwe regeling vallen.

Katrien Van Boxtael, Hogeschool Gent

¹ Naast de tewerkstellingsvoorwaarde geldt ook een voorwaarde van participatie (art. 60bis, §1 W.Succ.) en een voorwaarde van kapitaal (art. 60bis, §8 W.Succ.).

² Bij een tewerkstelling van 1, 2, 3 of 4 voltijdse equivalenten, wordt de vrijstelling verleend voor 20%, 40%, 60% of 80%.

³ Voor de bepaling van het begrip 'loonlasten' werd teruggegrepen naar een 'Europese' definitie in art. 141 EG-Verdrag, inzake het beginsel van gelijke beloning voor mannelijke en vrouwelijke werknemers voor gelijke of gelijkwaardige arbeid. 60% of 80%.

De selectie van waardecreërende investeringen: theorie versus praktijk

Het nemen van de juiste investeringsbeslissingen is binnen een onderneming van cruciaal belang. Ze moeten immers de toekomstige winstgevendheid van de onderneming garanderen. Grosso modo kunnen de selectiemethoden voor investeringen in twee groepen worden ingedeeld: aan de ene kant de klassieke methoden die geen rekening houden met de tijdswaarde van het geld en anderzijds de methoden die hiermee wel rekening houden (de zogenaamde discounted - cashflow-methoden). Tot de klassieke methoden horen onder meer de terugverdientijd (payback) en het gemiddeld boekhoudkundig rendement (ROI). De interne rendementsgraad (IRR) en de netto contante waarde (NPV) kunnen we daarentegen onderbrengen bij de disconteringsmethoden.

De laatste tijd raken steeds meer bedrijven ervan overtuigd dat investeringen het best geëvalueerd kunnen worden vanuit de toekomstige kasstromen die ze zullen genereren. Deze verschuiving van winstdenken naar waardedenken is een eerste belangrijke stap naar het nemen van juistere investeringsbeslissingen. Zowel in theorie als in de praktijk wordt de netto contante waarde (NCW) daarom als de meest geschikte methode beschouwd om investeringsprojecten te beoordelen op hun waardecreërend vermogen. Bij deze techniek worden de vrije operationele kasstromen (inkomsten - uitgaven) van het project contant gemaakt met behulp van een disconteringsvoet. De toegepaste disconteringsvoet weerspiegelt het minimum rendement dat alle vermogensverschaffers eisen op de investering. Hierbij geldt: hoe groter het risico-profiel van het project des te hoger het minimum vereist rendement zal zijn. Een onderneming creëert vanuit bedrijfseconomisch standpunt alleen waarde als de netto contante waarde van alle toekomstige kasstromen positief is. Strikt genomen zou elk project met een positieve netto contante waarde doorgevoerd moeten worden.

Hoewel in de praktijk steeds meer investeringen geselecteerd worden op basis van een positieve NCW, blijkt een groot deel van die geselecteerde investeringen toch onrendabel te zijn. In de actuele discussies rond investeringsbeslissingen tracht men een aantal oplossingen aan te reiken om dit probleem tot een minimum te herleiden.

Een eerste punt van kritiek op de NCW is dat investeringen worden geëvalueerd binnen een statische omgeving waarbij men slechts uitgaat van één scenario. In realiteit zijn projecten onderhevig aan een zekere graad van onzekerheid en kunnen toekomstige kasstromen niet exact voorspeld worden. Een manier om hierop een antwoord te bieden is het gebruik van scenarioplanning. Bij scenarioplanning worden meerdere NCW analyses naast elkaar uitgewerkt. Zo kan men bijvoorbeeld de NCW van een investering bepalen in geval het slechtste, het normale of het beste scenario zich voordoet. De waarde van het project is dan gelijk aan de optelsom van de verschillende NCW gewogen volgens hun waarschijnlijkheidskans. Een doorgedreven vorm van scenario-analyse kan men bekomen door een Monte Carlo simulatie uit te voeren. Deze techniek komt er op neer dat een waarschijnlijkheidsverdeling van de NCW van het project wordt opgesteld door veelvuldig (bv. 10 000 maal) de uitvoering van het project te simuleren.

Hoewel scenarioanalyse reeds lange tijd beschreven is in de literatuur, staat men daar in de praktijk nog vaak weigerachtig tegenover. Vaak gehoorde bezwaren vanuit het bedrijfsleven zijn dat scenarioplanning te complex is, leidt tot een te positieve voorstelling van het projectvoorstel en een soort schijnzekerheid vooropstelt. Hoewel deze bezwaren niet onterecht zijn, laten deze bedrijven de kans liggen om het belangrijkste voordeel van scenarioplanning te benutten. Via scenario-analyse kan men namelijk een goed inzicht krijgen in de waarde die de investering creëert onder wisselende omstandigheden. Uitgaande van een dynamische omgeving met meerdere scenario's, kan de NCW-methode van een project eveneens aangevuld worden met een reële optieanalyse. De reële optie-methodologie gebruikt concepten en technieken uit de wereld van financiële opties en is vooral nuttig om inzicht te krijgen in de samenhang tussen strategische projecten. Het feit dat het management keuzemogelijkheden heeft bij de uitvoering van een strategische investering wordt gekwantificeerd. Zo wil men bij een uitsteloptie nagaan of een onderneming nu

meteen een project moet uitvoeren of beter een x aantal jaren wacht om dan pas een beslissing te nemen. Een uitsteloptie blijkt waardevoller te worden naarmate er een grotere mate van onzekerheid omtrent de toekomstige kasstromen van het project bestaat.

Naast het toepassen van scenarioanalyse en reële optieanalyse, kan de keuze van de gebruikte selectiecriteria eveneens bijdragen tot het nemen van betere investeringsbeslissingen. In de praktijk baseren bedrijven zich niet alleen op een positieve NCW maar laten ze hun beslissing ook meer en meer afhangen van kwalitatieve indicatoren. Zo wil men o.a. nagaan in hoeverre de investering overeenstemt met de strategische doelstellingen van de onderneming. Ook kunnen projecten geëvalueerd worden in functie van de behoeften van de klanten en de beoogde positie tegenover de concurrentie. Het aftoetsen van de investeringsbeslissing aan kwalitatieve indicatoren kan een toegevoegde waarde bieden. De financiële analyse van een investering is immers vaak geen gemakkelijke opdracht (denk bijvoorbeeld aan het uitwerken van scenario's). Belangrijk hierbij is dat ondernemingen niet in de val trappen om strategische argumenten te gaan gebruiken om onrendabele projecten te verantwoorden. Bedrijven moeten altijd een financiële analyse uitvoeren om inzicht te krijgen in de waardecreatie van het project.

Ten derde blijken vele geselecteerde projecten onrendabel te zijn omdat niet-winstgevende investeringsvoorstellen te vaak worden verpakt als rendabele projecten. Zo kunnen prognoses in verband met groei zodanig worden aangepast dat ze binnen het gewenste plaatje vallen. Ook kunnen de vuistregels bij het opstellen van de vrije kasstromen niet nageleefd worden. Hoge kosten die gemaakt zijn in het verleden (de zogenaamde sunk costs) kunnen het management ertoe brengen om een project automatisch door te voeren ondanks dat het niet rendabel is (om zo de hoge kosten te verantwoorden). Volgens de theorie van de NCW moet er bij een investeringsanalyse nochtans abstractie gemaakt worden van sunk costs. Bovenstaande voorbeelden van manipulatie zijn uiteraard geen bevordering voor het nemen van objectieve investeringsbeslissingen. Het manipuleren van investeringsvoorstellen kan mogelijk verklaard worden door het feit dat er in het bedrijfsleven vaak onrealistische doelstellingen worden geformuleerd. Ook kunnen persoonlijke factoren zoals prestige een rol spelen.

Samengevat kunnen we stellen dat ondernemingen hun kans op rendabele projecten kunnen verhogen door meer aandacht te schenken aan scenario-analyse en de financiële analyse aan te vullen met allerlei kwalitatieve indicatoren. Ook is het belangrijk om zich bij de investeringsselectie meer te focussen op de impact en de mogelijkheden van het project dan op de ('gewenste') uitkomst. Ondanks de vele bedrijfseconomische theorieën is en blijft het beoordelen van projecten een moeilijke opdracht. Men kan investeringsselectie niet gelijkstellen aan het toepassen van één of andere methodiek die een sluitend antwoord biedt. Een investeringsbeslissing moet zo veel mogelijk vanuit verschillende invalshoeken bekeken worden.

Annelies Roggeman, Mercator, Departement Bedrijfsmanagement

Programma-overzicht

juni 2008

Juridisch/Fiscaal

Nieuw!	07/53	Het nieuwe BTW statuut voor openbare besturen	5 juni 2008
Nieuw!	07/54	Update registratierechten - successierechten	10 juni 2008
Nieuw!	07/55	De rol van de maatschap in het kader van successieplanning	18 juni 2008
7^e editie	07/56	Fiscaliteit stand van zaken	23 juni 2008

Management

Nieuw!	07/52	Samenwerken en samen rekenen in de supply chain	5 juni 2008

07/52 Samenwerken en samen rekenen in de supply chain NIEUW!

Toelichting

In een netwerkeconomie focussen bedrijven zich op hun kerncompetenties (meestal productiegerelateerd) en besteden ze andere functies en processen uit of gaan ze netwerken of samenwerken. Door de stijgende concurrentie wordt het voor ondernemingen zelfs levensnoodzakelijk om samen te werken met hun klanten, leveranciers en eventuele andere partijen in hun horizontale en verticale supply chain om de winstgevendheid en groei te bestendigen. Hierover bestaan al vele casestudies.

Veel minder beschreven is hoe de winstdeling gebeurt in deze ketens en netwerken. Door de diversiteit in samenwerkingsvormen bestaat hiervoor geen eenduidige werkwijze. In dit seminarie bekijken we de calculaties bij distributieketens (o.a. DVD verhuur, toepassen van het bekende news-vendor problem), bij inkoop samenwerking (o.a. de 20% en 38% regel) en bij logistieke samenwerking én we belichten mogelijke contractvormen.

Datum

Donderdag 5 juni 2008

Uur

18.30 uur - 20.30 uur

Spreker

Piet Wallays, opleidingscoördinator Netwerkeconomie, lector inkoop en supply chain management.

Doelgroep

Accountants, bedrijfsrevisoren, boekhouders, belastingsconsulenten, financiële en fiscale verantwoordelijken, bedrijfsjuristen, advocaten, medewerkers van boekhoudkantoren.

Plaats

Campus Simon Stevin van de Hogeschool West-Vlaanderen, Rijselstraat 5, 8200 Brugge.

Prijs

120 euro, documentatie, koffie en broodjes inbegrepen (catering exclusief BTW).

Bijkomende inlichtingen

Dhr. Piet Wallays • tel.: 050 38 12 77
piet.wallays@howest.be

Inschrijvingen: zie achteraan dit tijdschrift.

Attest (2u) IAB, (K)IBR, BIBF (11653)

07/55 De rol van de maatschap in het kader van successieplanning NIEUW!

Toelichting

In een inleidend eerste deel wordt stilgestaan bij de burgerrechtelijke en vennootschapsrechtelijke aspecten van de burgerlijke maatschap. Ook de fiscale analyse van de maatschap komt aan bod.

In een tweede deel wordt uitgebreid ingegaan op de concrete opportuniteiten die een maatschap op het vlak van successieplanning biedt. Na te hebben stilgestaan bij de algemene beginselen in dit verband laten de sprekers uitgebreid concreet uitgewerkte planningsschema's aan bod komen. De bijzondere aandacht gaat hierbij uit naar de toegevoegde waarde van een maatschap voor de planning van roerende goederen, de aandelen in familiebedrijven en vastgoed. Ook de positie van minderjarigen in een maatschap en andere bijzondere aandachtspunten zoals de combinatie met levensverzekeringen wordt niet terzijde gelaten.

Er wordt een uitgebreide documentatiebundel ter beschikking gesteld (met inbegrip van een model van maatschapstatuten).

Datum

Woensdag 18 juni 2008

Uur

14.00 uur - 18.00 uur

Sprekers

Mr. S. Lamote en Mr. J. Sandra, advocaat-vennoot De Broeck Van Laere Van Camp Coopman Sandra

Doelgroep

Accountants, bedrijfsrevisoren, boekhouders, belastingsconsulenten, financiële en fiscale verantwoordelijken, bedrijfsjuristen, advocaten, medewerkers van boekhoudkantoren.

Plaats

UGent, Vakgroep Accountancy en Bedrijfsfinanciering – Urbis kantorencomplex, Kuiperskaai 55/E, 9000 Gent.

Prijs

210 euro, documentatie en koffie inbegrepen (catering exclusief BTW).

Bijkomende inlichtingen

Mevr. Els De Wielemaker • tel.: 09 248 88 36
Els.DeWielemaker@HoGent.be

Inschrijvingen: zie achteraan dit tijdschrift.

Attest (4u) IAB, (K)IBR, BIBF (11656)

Toelichting**Actuele topics registratierechten**

- *Abatement, meeneembaarheid en klein beschrijf*
Toepassingsvoorwaarden + recente wijzigingen in de wetgeving en de relevante rechtspraak daaromtrent. Wat betreft de meeneembaarheid zal de eventuele strijdigheid met de Europese regelgeving worden aangehaald.

- *Schenking van roerende goederen in de drie gewesten*

De subtiele verschillen tussen de 3 gewesten kunnen een totaal verschillend beeld geven naargelang het bevoegde gewest. De invoering van het fictief legaat in het Vlaamse Gewest (art. 4,3^o) zorgt voor onverwachte toepassingen (valkuilen): nadere toelichting.

- *Actualia*

Nieuwe huurwet – opstal – erfpacht – cijnspacht – vrijstelling registratierechten bij minnelijke ontbinding van de compromis – toepassing BTW op de grond

Actuele topics successierechten

- *Huwelijkscontracten: civielrechtelijk en fiscaal*
Het huwelijkscontract heeft steeds een belangrijke rol gespeeld in de patrimoniale planning. Een aantal actuele evoluties die deze rol kunnen beïnvloeden worden geanalyseerd. Zij worden in een civiel- en fiscaalrechtelijk kader geplaatst. Het betreft onder meer de vrijstelling van successierechten op de vererving van de gezinswoning en de invoering van een erfrecht voor wettelijk samenwonenden. Beide evoluties kunnen ook het belang van de tontine en het beding van aanwas als planningsinstrument beïnvloeden. Tevens wordt stilgestaan bij de theorie van de huwelijksvoordelen in een stelsel van scheiding van goederen. Aandacht gaat hierbij onder meer uit naar de sterfhuisclausule en het finaal verrekeningsbeding.

- *Vererving van familiale ondernemingen in Vlaanderen*

Bij arrest van het Europese Hof van Justitie van 25 oktober 2007 heeft de rechter beslist dat de tewerkstellingsvoorwaarde in art. 60bis, §5 'Vlaams' W.Succ. strijdig is met de vrijheid van vestiging in art. 43 van het EG-Verdrag. Art. 60bis bepaalt dat de verwerving van familiale ondernemingen onder bepaalde voorwaarden kan gebeuren tegen een nultarief. Eén van de voorwaarden is/was de tewerkstellingsvoorwaarde: 'de onderneming moet minstens 5 werknemers tewerkstelling in het Vlaamse Gewest gedurende 3 jaar voor het overlijden'. Het Hof acht deze voorwaarde strijdig voor zover de vrijstelling enkel wordt verleend bij een tewerkstelling in het Vlaamse Gewest, terwijl ze niet wordt verleend indien het bedrijf werknemers heeft in een andere lidstaat van de Europese Unie.

Intussen heeft het Vlaamse Gewest de tewerkstellingsvoorwaarde vervangen door een voorwaarde van loonmassa gedurende 3 jaar voor het overlijden. Hierdoor wordt het toepassingsgebied aanzienlijk verruimd, omdat nu ook ondernemingen buiten Vlaanderen in aanmerking komen. De nieuwe regelgeving werd ingevoerd bij Decreet van 21 december 2007 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2008 met terugwerkende kracht vanaf 1 november 2007.

Er zal worden uitgelegd wat de nieuwe voorwaarde concreet inhoudt. De nieuwe Omzendbrief van de Vlaamse Belastingdienst zal daarbij een handig hulpmiddel vormen. Bovendien wordt stilgestaan bij de overgangsregeling, de herzieningsdossiers, nalatenschap die opengevallen is na het arrest en voor de aanpassing van de regelgeving, de bewijslevering, enz.

- *Actualia*

Voorafgaande schenking in het kader van art. 9 W.Succ. – bedekte bevoordeling in het kader van art. 11 W.Succ. – vererving van een onroerend goed bij wijze van beding van aanwas.

Datum

Dinsdag 10 juni 2008

Uur

14.00 uur - 17.30 uur

Spreker

Mevr. K. Van Boxstael, docent HoGent,
Prof. dr. Bertel De Groote, docent HoGent.

Doelgroep

Accountants, bedrijfsrevisoren, boekhouders, belastingsconsulenten, financiële en fiscale verantwoordelijken, bedrijfsjuristen, advocaten, medewerkers van boekhoudkantoren.

Plaats

Campus Simon Stevin van de Hogeschool West-Vlaanderen, Rijselstraat 5, 8200 Brugge.

Prijs

210 euro, documentatie en koffie inbegrepen (catering exclusief BTW).

Bijkomende inlichtingen

Dhr. Lieven Theys • tel.: 050 38 12 77
lieven.theys@howest.be

Inschrijvingen: zie achteraan dit tijdschrift.

Attest (3u) IAB, (K)IBR, BIBF (11654)

07/53 Het nieuw BTW statuut voor openbare besturen

NIEUW!

Toelichting

Artikel 39 van de Programmawet van 27 december 2006 heeft artikel 6 van het BTW-Wetboek in belangrijke mate gewijzigd. Hierdoor worden openbare besturen meer en meer geconfronteerd met BTW-verplichtingen.

In dit praktijkgerichte seminarie wordt de complexe circulaire aangaande het nieuwe BTW-statuuut van de openbare besturen toegelicht en geïllustreerd met voorbeelden.

- 1) Wanneer treedt een openbaar bestuur op 'als overheid'?
- 2) Wanneer treedt een openbaar bestuur op als BTW-belastingplichtige?
- 3) Bestaat er een definitieve lijst van handelingen waarvoor openbare besturen BTW-belastingplichtige worden?
- 4) Wat bij concurrentievervalsing?
- 5) Hoe zit het met de problematiek van het verlenen van concessies?
- 6) Welke zijn de gevolgen van het verrichten van werk in onroerende staat door openbare besturen?
- 7) Wat zijn de gevolgen van het aankopen van goederen in andere lidstaten en de grensoverschrijdende diensten?
- 8) Hoe dienen openbare besturen de BTW te voldoen ingeval zij aangeduid zijn als schuldenaar van de BTW?

Datum

Donderdag 5 juni 2008

Uur

14.00 uur - 17.30 uur

Spreker

Dhr. S. Ruyschaert, eerstaanwezend inspecteur bij een fiscaal bestuur, diensthoofd van het Centrum voor Beroepsopleiding van de BTW te Antwerpen.

Doelgroep

Accountants, bedrijfsrevisoren, boekhouders, belastingconsulenten, financiële en fiscale verantwoordelijken, bedrijfsjuristen, advocaten, medewerkers van boekhoudkantoren.

Plaats

Departement Bedrijfsmanagement Mercator, Henleykaai 84, 9000 Gent (tel. 09 267 11 00)

Prijs

210 euro, documentatie en koffie inbegrepen (catering exclusief BTW).

Bijkomende inlichtingen

Mevr. Carine Coppens • tel.: 09 267 11 11
Carine.Coppens@HoGent.be

Inschrijvingen: zie achteraan dit tijdschrift.

Attest (3u) IAB, (K)IBR, BIBF (11655)

07/56 Fiscaliteit: stand van zaken

Zevende editie!

Toelichting

De fiscale wereld is volop in beweging. U weet beter dan wie ook hoeveel tijd en inzet het vergt om steeds up-to-date te blijven.

De juiste weg vinden om u te ondersteunen in uw nooit aflatende studie is onze uitdaging! Vanaf dit academiejaar organiseren wij om deze reden dit seminarie op twee halve dagen, één in het najaar 2007 en één in het voorjaar 2008. Dag na dag volgt Prof. J. Verhoeve voor u de fiscale actualiteit op de voet. Via zijn alom geprezen praktijkgerichte aanpak en talrijke rijkelijk geïllustreerde voorbeelden, brengt hij een overzicht van de belangrijkste fiscale wijzigingen op dat ogenblik.

Datum

Maandag 23 juni 2008

Uur

14.00 uur - 17.30 uur

Spreker

Prof. Jan Verhoeve, accountant, docent HoGent, gastprofessor UGent.

Doelgroep

Accountants, bedrijfsrevisoren, boekhouders, belastingconsulenten, financiële en fiscale verantwoordelijken, bedrijfsjuristen, advocaten.

Plaats

UGent, Vakgroep Accountancy en Bedrijfsfinanciering - Urbis kantorencomplex, Kuiperskaai 55/E, 9000 Gent.

Prijs

210 euro, documentatie en koffie inbegrepen (catering exclusief BTW).

Bijkomende inlichtingen

Mevr. Sadi Podevijn • tel.: 09 264 35 48
Sadi.Podevijn@UGent.be
Mevr. Els De Wielemaker • tel.: 09 248 88 36
Els.DeWielemaker@HoGent.be

Inschrijvingen: zie achteraan dit tijdschrift.

Attest (3u) IAB, (k)IBR, BIBF (8152)

Agenda

Programma's september - oktober - november - december

Openingsseminarie dinsdag 9 september 2008

Accountancy

Analyse van de jaarrekening in de praktijk donderdag 9 oktober 2008

Voorzieningen voor risico's en kosten boekhoudkundig en fiscaal bekeken donderdag 13 november 2008

Consolidatie (1/2) dinsdag 18 november 2008

Consolidatie (2/2) dinsdag 25 november 2008

Juridisch/Fiscaal

Fiscale aspecten VZW maandag 13 oktober 2008

Fiscaliteit stand van zaken donderdag 23 oktober 2008

BTW-basiscursus (1/2) zaterdag 15 november 2008

BTW-basiscursus (2/2) zaterdag 22 november 2008

Fiscale optimalisatie bij vereffening van vennootschappen donderdag 27 november 2008

BTW-aangifte zaterdag 29 november 2008

Partiële splitsing (juridisch-fiscaal-boekhoudrechtelijk) maandag 8 december 2008

Het vijfde nummer van de HIAF-nieuwsbrief kan u verwachten rond 15 augustus 2008, met meer informatie omtrent bovenstaande en nieuwe seminars

Uitnodiging openingsseminarie

Graag nodigen wij u uit
op de Plechtige opening
van het werkjaar 2008-2009
waarbij we o.a. aandacht zullen besteden aan:

De draagwijdte van het beroepsgeheim
van de accountant,
belastingsconsulent,
erkende boekhouder
en bedrijfsrevisor

**Dinsdag 9 september 2008
om 19.30 uur**

HOGER INSTITUUT VOOR
ACCOUNTANCY &
FISCALITEIT

Auditorium Provincie Oost-Vlaanderen
Woodrow Wilsonplein 2
9000 Gent

I N S C H R I J V E N

Gelieve dit inschrijvingsformulier te faxen naar 09 264 35 88, terug te sturen naar het HIAF, t.a.v. Mevr. Sadi Podevijn, Kuiperskaai 55/E, 9000 Gent of u kan zich inschrijven via onze website www.hiaf.be. Na inschrijving ontvangt u een bevestiging en wegbeschrijving.

Naam: .....
 Voornaam: .....
 Functie/Beroep: .....
 Bedrijf: .....
 Straat: ..... Nr.: .....
 Postcode: ..... Woonplaats: .....
 Telefoon: ..... Fax: .....
 E-mail: ..... BTW-nummer: .....

schrijft zich in voor:

Code	Titel	Datum	Bedrag
------	-------	-------	--------

07/.....

07/.....

07/.....

07/.....

07/.....

07/.....

betaalt via:

- BEA (Budget Economisch Advies)
- opleidingscheques voor werknemers
- overschrijving

- ik wens maandelijks een overzicht te ontvangen van de nieuwste opleidingen van het HIAF via e-mail
- ik zou in de toekomst graag een opleiding verzorgd zien rond volgend thema: .....
- gelieve mijn naam uit het adressenbestand te verwijderen of te wijzigen
- alumni: onderwijsinstelling: .....
- afstudeerjaar: .....

Handtekening:

Annulatie: Bij annulatie minder dan 5 dagen voor de aanvang van het programma is de volledige deelnemingsprijs verschuldigd. Het spreekt voor zich dat een verhinderde deelnemer zich steeds door een collega kan laten vervangen.

Opleidingen op maat

U vindt niet precies wat u zoekt?
Waarom bepalen we het onderwerp niet samen?
Onze bedrijfsinterne opleidingen bieden het voordeel dat
de gedoceerde materie wordt toegespitst op uw organisatie.

Inderdaad, we werken op maat!
Hierdoor staan wij garant
voor een kwalitatieve opleiding
van uw werknemers!

Meer info? Contacteer ons vrijblijvend:

HIAF
Mevr. Sadi Podevijn
Mevr. Els De Wielemaker
Kuiperskaai 55/E
9000 Gent
Tel. 09 264 35 48 (Sadi)
Tel. 09 248 88 36 (Els)

www.hiaf.be

© HIAF- Behoudens de uitdrukkelijke bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever.

HOGER INSTITUUT VOOR
ACCOUNTANCY &
FISCALITEIT

